

ПЕДАГОГ

*Учіться, брати мої,
Думайте, читайте...*

М. Шевченку

ПРИКАРПАТТЯ

12-13 (99-100) 25 ЧЕРВНЯ 1991 РОКУ

Газета Івано-Франківського педагогічного інституту імені В. Стефаника

УСПІХИ НА ОЛІМПІАДІ

З 16 по 20 квітня 1991 р. проходив республіканський тур студентської олімпіади, на якому наш інститут представляли 18 кращих студентів. Вперше за останні три роки наші студенти зайняли призові місця.

Зокрема, студент V курсу історичного факультету Михайло Баб'як у Київському педагогічному інституті імені Драгоманова на олімпіаді істориків посів друге місце, студентка V курсу філологічного факультету Ольга Широка у Полтавському педагогічному інституті ім. Короленка перемогла серед знавців німецької мови, зайнявши третє місце. Ці студенти нагороджені дипломами і цінними подарунками.

У Харківському педагогічному інституті ім. Г. Сковороди студент II курсу фізико-математичного факультету Олег Козич зайняв IV місце, а студент V курсу Ігор Яблонь — V місце на олімпіаді з інформатики. Студент II курсу факультету іноземних мов Олег Остапович домогся шостого місця на олімпіаді з німецької мови.

У республіканському турі олімпіади також взяли участь Станіслав Кравченко — з англійської мови, Микола Генік — з історії, Наталія Андриуца — з педагогіки, Микола Розбицький, Мар'яна Бахмат — з психології, Олександр Рашкевич, Роман Попадинець — з фізики, Андрій Кицмей, Тарас Гой — з математики, Алла Райчук — з німецької мови, Галина Петросяняк, Уляна Дзера і Радислава Долинка — з російської мови.

Науковий доробок колективу інституту

У тісному зв'язку з підготовкою майбутніх вчителів колектив інституту здійснює науково-дослідну роботу. Її ведуть 16 докторів наук, професорів, 150 кандидатів наук, доцентів, а також переважна більшість асистентів і лаборантів. Щорічно наші науковці видають до десяти монографій, вузівських і шкільних підручників, біля п'ятисот наукових статей, тез, методичних посібників.

Далеко за межами республіки і країни відомі імена наших провідних науковців, докторів наук В. В. Грабовецького, В. І. Кононенка, І. А. Климишина, Д. М. Фрейка. Протягом останніх років опублікували нові праці доктори наук Ж. П. Соколовсь-

ка, О. Ю. Карпенко, М. О. Рудяков, М. В. Теплинський, П. П. Киричок, С. М. Возняк, М. Г. Стельмахович, професори В. Г. Матвішин; Л. М. Ріліченко; С. І. Копчак. У цьому ж плані плідно працюють кандидати наук Б. М. Ступарик, М. Н. Рувінський, М. Ю. Голянич, М. П. Лесюк, С. В. Домбровський, В. П. Полек, О. М. Пилип'юк. Протягом останніх п'яти років викладачами захищено три докторські; більше сорока кандидатських дисертацій. Це допомогло поповнити викладацький колектив інституту висококваліфікованими спеціалістами, що дає можливість на належному рівні забезпечувати навчальний процес.

У поточному році колектив кафедри, як правило, виконують комплексні теми. Зокрема, викладачі психолого-педагогічного циклу під керівництвом завідувача кафедри доцентів В. Д. Хруща і Б. М. Ступарика готують монографії з історії розвитку народної освіти на Прикарпатті.

Група науковців на чолі з професором М. Г. Стельмаховичем, завідувачим кафедрою С. В. Домбровським, Н. В. Лисенко, В. К. Сельським, М. Ю. Сливецьким досліджують проблеми комплексного підходу до формування учителів початкових класів національної школи і дошкільного виховання.

(Закінчення на 4-й сторінці).

● Знайомтесь: студент Олег Остапович. Розповідь про нього читайте на 4 стор.
Фото Юліана ЯКОВИНИ.

● В школі-лабораторії ІФДПІ (СШ № 23) розпочался канікули. Про свято останнього дзвоника читайте на 2 стор.
Фото Сергія БОРТОВА та Юрія КУБИКА.

На 5-6 стор. продовжимо друкувати уривки з книги професора Мирослава Стельмаховича «Українська народна педагогіка».

„А в своїм світі я жию...”

Як уже повідомлялось в нашій газеті, з нагоди Стефаникового ювілею в Івано-Франківському музично-драматичному театрі імені І. Франка відбулось урочисте вшанування видатного новеліста, в якому взяли участь викладачі, співробітники та студенти інституту, численні гості.

Вступним словом вечір відкрив завідувач кафедри української літератури, доцент Олег Пилип'юк. Перед присутніми виступили і прочитали свої вірші поети наші земляки, Петро Осадчук, Марія Влад, Ярослав Ярош.

Після урочистої частини відбувся святковий концерт за участю професійних митців та учасників художньої самодіяльності нашого вузу.

Для учасників свята були виконані українські народні пісні та пісні радянських композиторів. З великою цікавістю приймали слухачі виступи заслуженого працівника культури УРСР Михайла Сливоцького, народної артистки України Христини Фіцалович, вокального дуєту студентів музпеду Тетяни Снігової, Наталії Воздницької, самодіяльного народного вокального ансамблю «Росинка» під керівництвом заслуженого працівника культури УРСР Христини Михайлюк, самодіяльного народного вокально-інструментального ансамблю «Гуцулочки» та інших.

Інсценізацію новел Василя Стефаника «Катруся», «Гріх», «Побожна» здійснили учасники інститутської музично-драматичної студії під керів-

ництвом народної артистки УРСР Христини Фіцалович.

Наступного дня на Зеленосвятську неділю подальше вшанування пам'яті славного покутянина зі світовим іменем — Василя Стефаника відбулося в селі Русові, в якому також взяли участь викладачі та студенти нашого вузу.

Святкування розпочалось із покладання до пам'ятника видатному українському письменнику квітів та вінків від обласної Ради народних депутатів, обкому Компартії України, обласного Товариства української мови імені Тараса Григоровича Шевченка «Просвіта», місцевих партійних та радянських органів і вилилось у справжнє масове гуляння (хоча й під безперервним проливним дощем) з елементами народних обрядів і художньої самодіяльності.

Після відправлення священником місцевої Української автокефальної православної церкви отцем Василієм панахиди на могилі В. Стефаника та його синів Юрія і Кирила учасники свята ритуально поблагословили на високий ріст дубок, посаджений на передодні русівчанами на честь 120-роковин свого визначного крайнина.

Далі святкова колона відвідала садибу письменника (тепер меморіальна хата), де він жив з 1910 року і помер у 1936 році, пам'ятник Т. Г. Шевченку в Русові на площі перед пам'ятником Василю Стефанику у центрі села — відбувся мітинг. Промовці — заступник голови обл-

виконкому Василь Павлик і перший секретар обкому партії Зіновій Куравський, голова оргкомітету по відзначенню ювілею Євген Чучук і народний депутат України Петро Осадчук, письменниця Марія Влад та інші гості, зокрема із східного регіону республіки — говорили про життя і творчість всевітньовідомого представника українського красного письменства.

Після святкування ювілею Василя Стефаника ми попросили поділитись думками від побаченого заступника обласної організації Товариства української мови імені Тараса Шевченка «Просвіта», декана філологічного факультету нашого інституту Миколу Петровича Лесюка.

— Свято мені дуже сподобалося. Його організатори подбали про проведення різних заходів в цей день. Це і відвідування музею, участь у проведенні панахиди на могилі В. Стефаника та його синів Юрія та Кирила. Думаю, що цей день буде пам'ятним для нас усіх.

Свято, незважаючи на дощову погоду, вийшло цікавим, змістовним, — ділиться думками асистент кафедри української літератури Степан Процюк. — Ми познайомилися з викладачами з інших вузів республіки, побували в музеї-садибі Василя Стефаника, взяли участь у великому театралізованому святі...

Зоряна КАСПРИШИН.
Наш кор.

Фотографії Ореста ЛУЦЬКОГО.

ДІБРОВА
Найвідзначення 100-річчя з дня народження видатного українського письменника
В.С.СТЕФАНИКА
Посаджена членомми урядового ювілейного комітету Української РСР та Всеукраїнської ювілейної комісії представниками письменницьких організацій союзних республік та іншими учасниками ювілейних торжеств
9 ТРАВНЯ 1971 Р.

мусни з хати утіати». «Як єсть, то й єсть...»

Українською народна педагогіка ставиться до розуміння, яке особливо болюче травмує дітей...

ДІТИ ЯК ОСНОВНИЙ ОБ'ЄКТ ВИХОВАННЯ

Ідеал народної педагогіки — повна сім'я: чоловік, жінка, діти...

Ясен місяць — пан господар, Красне сонце — жона його, Дрібні зірки — його дітки!

Народні пісні з голосу Дніпрові Чайки та в записах К. 1974, с. 34.

Свідченням величезної любові до дітей є також та багаторазова змістовна, духовна і емоційна вираженість...

Мірлом гідності людини та її морального обличчя є ставлення до дітей. Бездітна сім'я вважається нещасливою...

Якщо мати дітей, то не одно — двоє, а прийнятні троє. Одну дитину виховати важко...

Виховуючи одиниць, батьки припускають найбільше помилок. Народна педагогіка мудрість твердить, що в дружній багатодітній трудовій сім'ї діти...

Висше ми говорили про значення взаємини між чоловіком і жінкою як засновників сім'ї і творців домашнього мікроклімату.

то інших доброзичливих народних побажань: «Бодай на вас добра година та грешай торбина, а до того дитвори сотні півтори»...

Рядки подібного змісту зустрічаються і в багатьох народних піснях.

Схвальне ставлення до багатодітності висловлено також у ряді українських народних прислів'їв і приказок.

Про майбутніх дітей намагаються вгадати по кількості кілець на пучках пальців правої і лівої руки.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської, с. 208.

Табірна пора

Із зони Чорнобиля — в зону милосердя

Фоторепортаж

Відбувся перший заїзд у спортивно-оздоровчий табір ІФДП «Зірка». На відпочинок сюди прибуло понад сто школярів-чорнобильців з Іванківського району Київської області.

Для дітей створені відповідні умови для відпочинку, проведення культурно-масових заходів, спортивних змагань.

Недавно хлопчики і дівчатка ознайомилися з історією села, побували на екскурсії у церкві Пресвятої Трійці.

Діти взяли участь у спортивних змаганнях «Веселі старты», гри-експрес «Табір — твій дім і ти — господар в ньому». Ці заходи були проведені під керівництвом студентів-практикантів філологічного факультету Івана Павлюка, Любові Ямбор, Лілії Дзєбчук.

Ірини Довгої та Ольги Яремчук.

Наші студенти прагнуть все зробити, щоб дітям було весело і затишно

у цьому мальовничому прикарпатському краю.

- На знімках:
- Перший день в таборі.
 - Іван Павлюк та Любов Ямбор зі своїми вихованцями.
 - В церкві села Микуличин.
 - Старша вожата «Зірки» студентка філологічного факультету Ірина Довга.

Текст і фото Василя ДЖИЧКИ, с. Микуличин Надвірнянського району.

Розділ з видання
голови літературно-санітарно-профілактичного
„Здоров'я” ІФДП
П. О. Ласідура

Хоч би не проспати...

Видатний російський вчений та державний діяч Ф. Соймонов, який прожив 88 років, кожного дня вставав о 4 годині ранку і, ледве поспідавши, відразу ж брався до роботи. Відомий вчений Сальє, основоположник вчення про стрес, також розпочинав свій день о 4 годині. Дуже рано вставали Авіденна, Лев Толстой, Михайло Шолохов.

Леонід Глибін, лікар із Владивостока, теж не спить з 4 ранку, і зовсім не наслідуючи великих. Тисячі власних експериментів, скрупульозні спостереження як за здоровими людьми, так і в клініці, аналіз тисяч історій хвороб рапортів ДАІ про дорожні пригоди підтверджують: людина створена природою так, що всі її життєві процеси проходять за чіткими внутрішніми ритмами. Години спаду біля 2, 9, 13, 22 годин — тут і далі за зимовим часом (і підсезення) біля 5, 11, 16, 20, 24 годин однакові для жителів будь-якого часового поясу.

Найбільше піднесення творчих сил якраз випадає на світанок. П'яте ми їх просинаємо. Нехтування природних розрахунком приводить не просто до зменшення продуктивності праці — це ще півбди. Руїнування природних біологічних зв'язків із зовнішнім світом не проходить безслідно — це добре відомо кардіологу та клініцисту Глибіну. Та й доведено не ним одним.

У людей, які ведуть вечірний чи нічний спосіб життя, з'являються певні захворювання. Це закон природи, стверджує Глибін, тому що ми примушуємо організм працювати всупереч природному біологічному ритму.

Отже, потрібно привести наше повсякденне життя у відповідності з умовами, які диктує природа.

В першу чергу, вважає Глибін, потрібно вставати о 4 годині ранку, а лягати спати біля десяти вечора. Як це й було колись протягом тисячоліть. Як це заведено нині в багатьох країнах Європи, де робочий день починається в шість — сім годин ранку.

Радимо прочитати

Фонд бібліотеки нашого інституту нещодавно поповнився такою художньою літературою.

СТУС В. Дорога болю — К.: Рад. письменник. — 1990 р.

Протягом довгого часу видучена з літературного життя поезія Василя Стуса (1938—1985 рр.) сьогодні повертається до читачів, її публікують газети й журнали, народжуються пісні на вірші поета, його твори входять до сценічних вистав. Книгу «Дорога болю» складено з уцілілих рукописів і списків поезій В. Стуса, які збереглися в рідних та друзів поета.

ЗАБУЖКО О. Диригент останньої свічки. — К.: Рад. письменник — 1990 р.

Оксана Забужко — одна із провідних молодих поетес України. Її творчість народжена сучасним днем і великою мірою виражає психологію та естетичні засади молодого покоління.

САМІЛЕЙКО М. Світ — одиниця — К.: Рад. письменник. — 1990 р.

Поезії, що складають цю збірку, охоплюють понад чотири десятиліття творчої діяльності автора. Багато з них написані потайки, найчастіше не за робочим столом: перебуваючи в 40 — 50-х роках у пересильних тюрмах і таборів, поет не мав комфортних умов, а звичка творити на ходу лишлася в нього й понині.

Наталія МОРОЗОВА.
 Головний бібліотекар.

Про людей хороших

Майстер золоті руки

Більше двох десятків років трудиться в інституті на посаді спочатку лаборанта, а тепер інженера відділу технічних засобів навчання А. С. Медведєв. Коло його професійних обов'язків чимале. Це обладнання навчальних кабінетів технічними засобами навчання, забезпечення візуального супроводження лекцій навчальним телебаченням.

Останнім часом Адаштин Сергійович обладнав кабінет педагогічних знань: лекцій в аудиторії № 23, лабораторію для проведення практичних занять (ауд. № 409).

Медведєв А. С. користується повагою та авторитетом серед викладачів, студентів, працівників вузу, котрі високо цінують його вміння, професійний талант. До нього звертаються з проханням студенти, працівники, ветерани-пенсіонери вузу поклагодити годинники різних марок, телевізори, телефонні апарати та іншу складну побутову техніку.

Багато теплих слів про А. С. Медведєва нам довелось почути з уст начальника відділу технічних засобів навчання М. О. Дмитерка та інших.

— Людина високого об'язку, ретельний, завжди охочий допомогти, поради, — ось так тепло, з приязню відгукується про старшого товариша по роботі його начальник Маркіян Олександрович Дмитерко.

На знімку: А. С. МЕДВЕДЄВ за роботою.

Фото і текст Юрія КУБКА.

З ПОЕТИЧНОГО ЗОШИТА

В дикім банкеті ненависті
Гибла наша любов.
Давні ті рани кривавляться
З-під оболоні покров.
Шийте сорочки великодні,
Годі-бо саван стелить,
Ще ми не зборені злиднями.
Ще нам Україна болить!
Нам би ще волецьку вольную
Раз на віки та здобуть,
Славу козацьку достойную
Визволить з підлх облуд.

Щоб не слили малоросами.
Гідними лиш для ярма.
Бранка із ступнями босими
Ти, Україно, моя!

Досить в ячанні безвиході
Тішити хтивих панів.
І Неподільній неситості
Своїх віддавати синів.

Чуєш, окрадена, діти твої
Стали круг отчого столу?
Дай їм любові, без розбрату й при
Єдністю ствердить свободу!

Напівзусилля — напівволя,
напівлюбов — напівпочуття.
напівстраждання не недоля —
напівдорога до життя.
Ще правди вічна половина
щербата, істино, еси!
І шмат обману, бо ж несила
тяжкий талан свій пронести!
Так споловинені, шукаєм
таких самих напівлюдей.
І муки Авеля і Каїна
за нами слідом — день у день.

Гадаю,
категоричність проростає
не буйнолистим дровом пізнання.
а повитидею чіпкою всезнаття.
Звичайно
зло не проситься у хату.
а пре нахабно і пихато
на всіх парах,
бо зло —
всерозуміння ремесло.

Те, що найближче, завше найдалі,
Що найрідніше — завжди не твоє.
Щастя — у горі, радість —
в печалі.

Правда брехнею у вічі снує.
Вічна дилема серця і розсудку.
«Хочу» і «мушу» затяті украї.
Як відділити надію від смутку,
Зчеплених міцно, скільки не край?
Так — над століття, так — над
світами,
Родиться й гине все в боротьбі.
Правди і кривди кожному стане:
Христа розп'яли самі — у собі.

Вогонь розсипав кучері по вітрі,
І вичахла враз ватра золота.
Байдужий космос мружнися
і тільки...
Все пожирала темрява-літьма.
Ще десь палала тілом галузіна
Щіт попелом згорлої жаги.
Йї неминуче слід застигнуть,
Зостатись прахом. Що тужить!
Розсіяні по світу пілігрими
Завершимо і ми свою стежу.
І тільки голос: «Хто ми? Де ми?»
З ким ми?
Переведе нащадків колю.

Глухе мовчання на розвої мовнім
Заграло струнами тисячоліть,
Коли дитя родилось вповні,
Відкривши Слово геред товщі літ.

Як мало часу для життя,
Занадто спокою для щастя!
Пульсує поруч з небуттям
Амбіція мого всевластя.

Зіновія КАРПЕНКО.
Доцент кафедри психології і педагогіки (дошкільної).

Перемога Вікторії

Цього року в нашій країні вперше було оголошено конкурсу «Міс преса-91». І вперше у ньому взяла участь студентка нашого вузу, Вікторія Драгунцова представниця політичної редакції Івано-Франківського комітету по телебаченню та радіомовленню.

Багатьом вона відома як «Прикарпатська красуня-90», призер конкурсу «Українська красуня», нам же — як цікавий співробітник, учасник багатьох передач обласного і республіканського ефіру.

Вікторія прекрасно справилась із письмовим завданням — анкету, що

стосувалася і професії, і політики, і мистецтва, особистих думок і смаків. Вигідно вирізнялася у колективному інтерв'ю, яке проводило з кожною конкурсанткою прискіпливе журі. Сподобався багатьом і її сценічний образ. Після цього член журі, відомий артист естради Амаяк Акоюн запросив Вікторію Драгунцову разом знятися в мюзік-холі. Отримала вона також запрошення знятися у фільмі від кіноактора, народного артиста України Миколи Оляліна.

Юрій КУБИК.

Вирухаймо в нами

ЦЕ МИ МОЖЕМО

В одному з номерів газети було надруковано оголошення, в якому всіх бажаних запрошували записатись в Клуб туристів. Відтоді пройшло не так вже й багато часу. Що ж встигли зробити юні туристи?

Першим серйозним випробуванням стало сходження на гору Грофа. Це був своєрідний етап, на якому вирішувалося, хто зможе серйозно займатись туризмом. Було і перше «бойове хрещення», точніше туристичне. Клуб туристів організував похід і категорії складності. Труднощів було досхоочу, але яким же великим було задоволення, коли всі три групи успішно фінішували в с. Осмолода.

Позаймались ми і спелеотуризмом. В цьому нам допомогли учасники Клубу спелеологів м. Івано-Франківська. У печерах, що біля с. Ямна, природа ніби навмисно створила «прилади»: вузькі переходи, колодязі, якими можна виміряти, чи претендуєш ти на звання «спелеокрасуні». Вечір пройшов дуже весело. За чашкою чаю ми порозмовляли і подивились слайди.

Також було організовано похід вхідного дня. Він проходив на мальовничому березі річки Лімниця біля с. Боднарів. «Калуський» загар, купання в річці, катання на катамаранах чи можливо мріяти про щось краще?

А зовсім недавно ми ходили в похід до Синевірського озера. Його величава краса зачаровує. Ніби могутній велетень загубив між горами коштовний камінь.

Ось і все... поки що.

Тетяна ІВАНЮК.
(ППД-18).

На знімку: на катамаранах по Лімниці: по дорозі на озеро Синевір. Фото Михайла КУЗЬМЕНЧУКА.

Газета Івано-Франківського педагогічного інституту імені В. Стефаника.

Редактор Євген ГОРДИЦЯ

(12-13) (90-100) 25 ЧЕРВНЯ 1991 РОКУ.

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

Виходить українською мовою.

ГРОМАДСЬКО-РЕДАКЦІЙНА РАДА

З. БЕРЕГОВСЬКИЙ, заступник директора школи-лабораторії ІФПІ.
М. ГРИНЕР, відомий журналіст.

О. КИСІЛЬ, студентка педагогічного факультету.

В. КОНОНЕНКО, директор інституту, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук СРСР.

Н. ЛИСЕНКО, заступник начальника педагогіки і психології (дошкільної), доцент.

Л. ОСТАПОВА, студентка філософського факультету.

І. ПИГУЛИК, студентка історичного факультету.

С. ХОРОВ, старший викладач кафедри української літератури.

В. ХРУЩ, заступник начальника педагогіки і психології, доцент, голова обласного відділення Педагогічного товариства.

НАША АДРЕСА:

ДЛЯ ЛІСТІВ — 294000, м. Івано-Франківськ, голосиньки — 4/а № 27.

ТЕЛЕФОН — 96-4-13, 96-4-41.

ЗАХОДЬТЕ — м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 2 поверх, каб. 209, 209 а.

ЗАСНОВНИК — Івано-Франківський педагогічний інститут імені В. Стефаника.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Літературні — Надія Бандур, верстальники — Г. Васильчук, М. Водосуд, фотографували — А. Коваленко, М. Васильчук, друкарі — Л. Чепарівський, М. Васильчук, головний інженер — Л. Воробей, літературний редактор — З. Касиринська.

Газету віддрукованою офсетним способом друку в Галицькій районній друкарні обласного управління у справах надання і поліграфії.

м. Галич, вулиця Річка, 31.
Редакція газети «Педагог» працює ваттнім апаратом за собом право редагувати і скорочувати тексти.

Виславлені авторами думки не можуть не обізнатися в позиціях редакції.

Виходить кріч на шість форматів А3-В.

Серія РФ № 049.

Зам. 637-638.

Рухаються малюнки і фотографії не редакційно і не комерційно.

Ціна 10 коп

Тираж 2000 примірників.

Шдидис до руку 24.06.91 р.